

Preu:
UNA
pesseta.

LA ILUSTRACIÓ

LEUDANINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSELLÓ

Any II

Barcelona, 16 de Janer de 1901

Núm. 6

SUMARI

GRAVATS: Sant Antoni de Janer, dibuix de A. Utrillo.—Capa magna, existent al Museu de Vich.—Palau episcopal de Vich.—Finestrals restaurats pel Dr. Morgades.—Vestíbul del Museu de Vich.—Una sala del Museu episcopal de Vich, lo dia de sa inauguració.—Excm. é Illm. Sr. Dr. Don Joseph Morgades y Gili (retrato).—Vilafranca del Panadès: Casa hont nasqué'l Dr. Morgades.—Escut ó sagell del Doctor Morgades.—Lo Monestir de Ripoll, restaurat pel Dr. Morgades.—Claustre d'Estany, restaurat pel Dr. Morgades.—Temple romànic de Vich, restaurat pel Dr. Morgades.—Arqueta: Travall barceloní del segle XVI, existent al Museu de Vich.—Mitra de Sant Benet Calvó, segle XIII, existent al Museu de Vich.—Claustre de Sant Joan de les Abadesses, restaurat pel Dr. Morgades.—Retrato del Dr. Morgades, 1882.—La capella ardent.—De cos present.—Funerals á la Catedral.—L'enterro á la Porta del Angel.—Aspecte de la Plassa de Sant Jaume.—A la Rambla de les Flors.—Monsenyor Juli de Carselade del Pont, bisbe de Perpinyá (retrato).—La reyna Victoria.—Lo Duch de York.—Lo Princep de Gales.—Lord Roberts.—Rebuda de lord Roberts per la reyna Victoria.—Entrada dels boers á la Colonia del Cap.—Orla, per A. Bosch.—Gent de casa, per M. Foix.—Lo difunt bisbe de Barcelona.—Quènto ilustrat, per Anriban.—Caricatura.

TEXT: Crònica de Catalunya, per Ferrán Agulló.—Nostres gravats.—Hivern (poesia), per Rafael Nogueras Oller.—Quatre mots (poesia), per Joseph Abril Virgili.—Sempreviva (poesia), per Joseph Bodría, ilustració de J. J. Zapater.—La guerra anglo-boer.—La política á Espanya, per J. Güell y Mercader.—Sport, per J. Elías Juncosa.—Revista de teatres, per L. F.—Bibliografia.—Curiositats y passatemps.—Anuncis.

MODAS: Cròniques parisenques, per Juliette.—Nostres figurins.

DR. D. JOSEPH MORGADES Y GILI

BISBE DE BARCELONA

Nat lo 10 d'octubre de 1826. + lo 10 de janer de 1901.

Lo «Lawn-Tennis».—Sos efectes. — Al extranger. — A Barcelona

Lo «Lawn tennis» (dit senzillament «tennis») es un dels sports més elegants, més fins y més extensos per tot lo món. Com es sabut, aquest joch se practica en un camp de 23,80 metres de llarg per 8,23 ó 10,97 metres d'ample (segons són dos ó quatre's jugadors), partit en dos per medi d'una cleda d'un metre d'alçada; los jugadors, provehits de paless ab lo centre fet de mall, van successivament llençant una pilota de sis centímetres y mig de diàmetre y 55 grams aproximadament de pes, des de la una part del camp als seus contraris de l'altra, que la tornan de la metixa manera. Cada partida se compón de sis punts que's contan á favor del jugador que ha tirat la pilota quan lo seu contrari no ha lograt tornarla al primer bot.

Com pot comprendres, los jugadors estan en continuat moviment, corrent d'un cantó á l'altre y axó'ls permet demostrar les seves condicions de posició, agilitat, elegancia y destresa, sent que sia un sport extraordinariament extés. Des de son origen, fa uns 25 ó 30 anys á França ó á Inglaterra (axó no s'ha posat ben bé en clar), ha adquirit tan extraordinari nombre d'adepts que pot dirse que no hi há colegi, societat de sport, gimnás, etc., sense la seva corresponent secció de «tennis», sempre concurguda, axis com no hi há passeig, excursió ó platja en que no s'hi vaja ab la palá ab sa bossa corresponent sota'l braç. Y axó no's refereix solament á Inglaterra y França, sino que Alemanya, Suissa, Bèlgica y gayre bé totes les nacions d'Europa y llurs colonies jugan al sport de que parlém, havent-hi un extraordinari nombre de Clubs de sport, fundats exclusivament per a practicar aquest joch.

No es un sport molt fatigós, puix podriam classificarlo gayre bé dintre de la 3.ª categoria de exercicis físichs de que parlarem lo primer dia, y axó ha fet que no solament tinga gran acceptació entre los homens, sinó que'l major nombre de partidaris tal volta es entre les senyores, que's gaudexen ab fruició d'un joch que, ademés d'ésser altament hi-

QUENTO ILUSTRAT per ANRIBAN.

giénich, los hi permet poder fer gala dels seus graciosos moviments, que ab l'animació de les cares per l'exercici del cos, y'ls crits que s'escapan de les jugadores fan un quadro plé de vida y dels més simpàtichs per l'espectador.

Essent un joch graduable segons les forces dels jugadors, tant pot practicarse per les senyoretas com per les dames de certa edat y fins pels noys ó noyes, y ben segur que al llegir aquestes ratlles molts recordaran aquest joch fet al jardí de casa d'una amiga, al colegi, etc., etc.

En nostra ciutat, hon hi tenen cabuda tots los sports, hi há dues Societats de «tennis» que'l practican tot sovint en diferents solars de la ciutat nova, essent formades en sa major part per persones pertanyents á la colonia inglesa, entre les que hi há bon nombre de senyoretas. Hi há un'altra Societat que avuy no practica gayre, y finalment en lolocal del Círcol Equestre s'hi fan sovint partits per senyoretas de la nostra bona societat.

Ademés algunes Societats de sport, entre elles los Clubs de foot-ball, tenen en llurs programes propagar aquest joch, y d'algún d'ells sabém que té ja en estudi la instalació de camps de «tennis» que aviat s'inaugurarán. En algunes Societats ciclistes, com la Societat de Velocipedistes y altres, s'hi fan sovint partits, que sempre son animadíssims, prenenhi part jòvens y senyoretas alternativament.

En los països hon està arrelat aquest joch, tenen lloch sovint Matchs (reptes), Concursos y Campionats, que mouen considerablement l'atenció, atrayent al públic y omplint les planes dels periódichs, los quals posan l'atenció que es deguda als exercicis físichs, que son una base indiscutible de vida y salut pel cos y per l'esperit.

J. ELIAS JUNCOSA

REVISTA DE TEATRES

Liceu: «Iris». — Romea: «Lo desheretat». — Tívoli: Teatre Líric Català.

En lo Gran Teatre del Liceu s'estrená una òpera del mestre Mascagni, titolada *Iris*, que no fou del grat del públic. Lo mestre Mascagni, encara que ab sa *Caballeria Rusticana* ha obtingut molts aplaudiments (y segons se conta, molts quartets), entre la gent d'art no se'l ha tingut mai com un compositor dels que fan rotllo. A més, la òpera *Iris* portava ja un precedent desfavorable, com si diguéssem patent bruta, puix á Praga y á d'altres punts s'havia rebut quasi bé á tirs. Hi havia, donchs, molta expectació'l dia del estreno, essent rebuda, com ja hem dit, ab esclatants mostres de disgust, vejente obligada la empresa á retirarla del cartell á la tercera representació.

empentes: te escenes molt diluides, com les cómiques y amoroses, y en cambi, ne té d'altres que semblan escrites á preu fet, com per exemple, la final, ahon sembla que encara hem de tenir drama per mitja hora y de sopte lo protagonista s'escalfa, ne mata dos y cau lo teló. Lo *pretext* del drama es una puerilitat jurídica, que demostraríam si tinguessem espay per ferho. La obra, en la part dramática, no consegueix convencer, però en la cómica provoca la hilaritat del públic; no obstant, està ben escrita y fou aplaudida.

TEATRE TÍVOLI.—Es digna d'alabanza la idea dels fundadors del «Teatre Líric Català». Fins ara hem sigut tributaris de Madrid: aquí, que tenim escriptors y músics de talent, sobre tot aquests últims qu'estan molt per dessobre dels madrilenys, nos veyam obligats á sufrir les besties del *géntro chico* per no tenir quelcom ab que sustituirlo. Nostres escriptors y nostres músics tenian barrat lo camp de la çarquela gran ó petita per no tenir teatres ni companyies que representesssen ses obres. Avuy tenim un teatre, lo Tívoli, dedicat á aquest género, que ha perdut sa importancia perque l'han fet malbé mans mercantilistes que han procurat explotar el gust pervers y estragat de certa classe de públic. Los autors estan d'enhorabona; ja tenen qui representa ses obres; ara d'ells depén l'enlayrament del teatre y del género á que's dedican. Si no ho consegueixen que no donquin la culpa á ningú.

Lo «Teatre Líric Català» obrí ses portes lo dia 12. Nostre públic demostrará que acullia la idea dels fundadors ab interès y simpatía omplint lo teatre del Tívoli de bote en bote, com diuhen los castellans.

Tres obres varen posarse en escena: *La alegría que passa*, de Santiago Rusiñol, música d'Enrich Moreira; *Les caramelles*, de Ignasi Iglesias, música del mateix Moreira, y *Colometa la gitana*, d'Emili Vilanova, música d'en Joseph Lapeyra.

La alegría que passa es una obreta simbólica, escrita ab garbo: es una joya. La idea es molt bonica. Figura'l geni, la poesía, l'idealisme cohibits, esclavissats per la rutina, la prosa, l'materialisme.

Les caramelles s'allunya molt de la anterior. No agrada ni á nosaltres ni al públic y'ls aplausos que se l'hi tributaren foren sols pera en Moreira, que posá en aquesta obra música molt bona. Llástima que aquesta música no puga posarse á un'altra obra. Doném un aplauso al coro que cantá *Les caramelles* per son ajust y afinació, cantant com no se sent cantar en los teatres.

Tancá la vetllada lo sainete de Vilanova *Colome-*

Lo desheretat, drama de don Ramón Borda, estrenat á Romea la nit del dia 4, no'n va agradar. Reconexém en lo seu autor facultats pel teatre, puix ho ha demostrat en altres obres, però en aquesta no ha estat molt afortunat. *Lo desheretat* sembla fet á

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

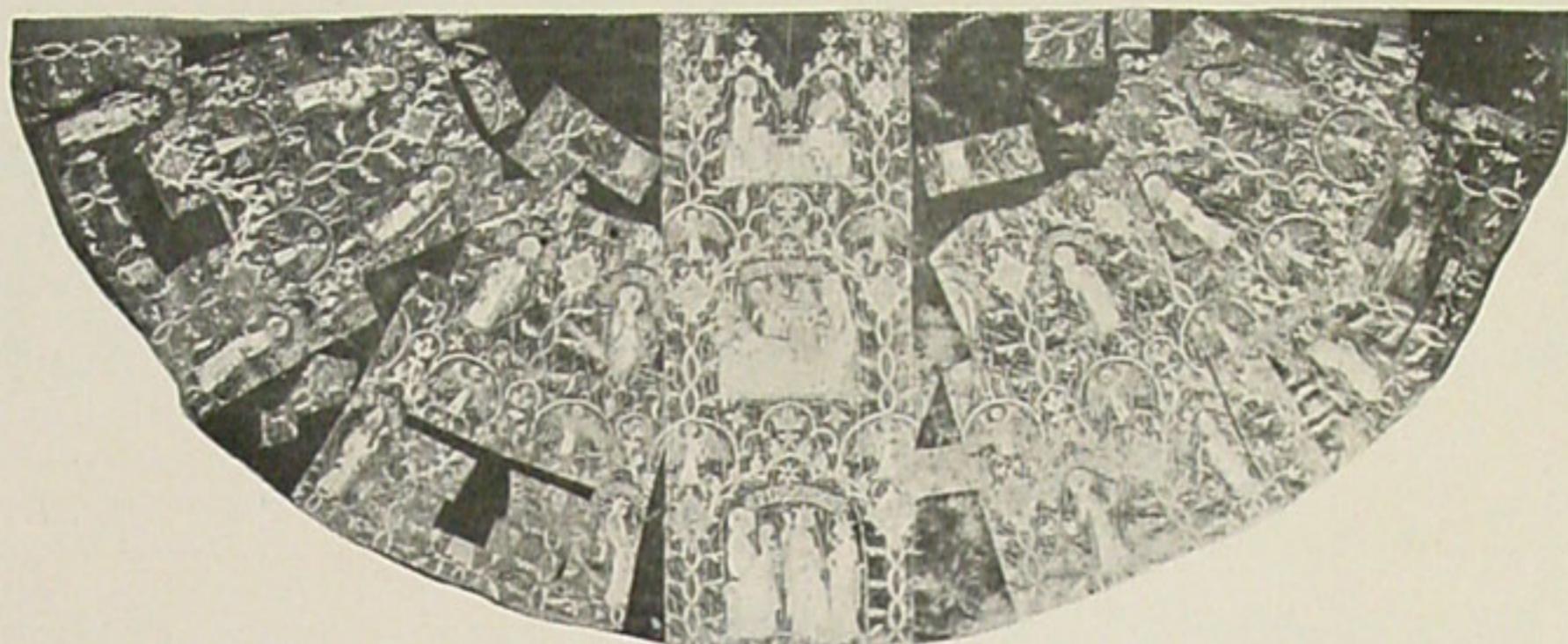
ANY II.

BARCELONA, 16 DE JANER DE 1901.

NÚM. 6.

SANT ANTONI DE JANER, DIBUIX DE A. UTRILLO.

CAPA MAGNA, EXISTENT AL MUSEU DE VICU.

CRONICA DE CATALUNYA

UNA sola nova y ben dolorosa, per cert, ha de constituir la crónica de la quinzena.

Acabades les festes de Nadal y Reys; fugit lo bullici propi d'aytals diades, una desgracia irreparable ha cayut sobre Catalunya: la mort del bisbe Morgades. Malament comença'l sigle XX per nostra terra, portantsens un dels varons més ilustres, dels qui més serveys li havíen fet, y de qui encara se'n esperavan molts y valiosos.

Lo restaurador del Monestir de Ripoll, casal y tomba dels Comtes de Barcelona y joya del art catalá; l'infatigable fomentador del Museu de la Seu vigatana, l'ardent aymador de nostra llengua, lo sabi ministre del Senyor, lo qui hauria restaurat Sant Cugat del Vallés y Poblet, ha deixat un buyt inmens á Catalunya, un buyt que sols pot omplirsc inspirantnos tots en ses ensenyances patriótiques, anyorantlo sempre per ferli admiradors e imitadors.

Lo venerable varó ja preveya, al dexar la Seu vigatana, que governaría poch temps la diòcessis de Barcelona: axis nos ho digué ab llàgrimes als ulls, al tenir la honra de innovarli'l seu nombrament: però ni ell ni cap de sos admiradors y amichs, creyan que tan aviat Deu lo eridés á sa gloria. Respectém sos designis y plorém al bon patrici que ni mort respectan los corbs d'asquerosa baba, que deshonrarían á Catalunya si Catalunya ls tingués per catalans.

La prempsa diaria ha escampat per tot arreu la biografia del doctor Morgades; axóns dispensa de ferla en aquestes columnes, donchs cap nova desconeguda podríam aportarhi.

* * *

L'enterro del cadavre del doctor Morgades, verificat divendres, dia 11, á les nou, fou una manifestació de condol, amor y respecte, com may havia tributat Barcelona.

Lo curs, ple de gom á gom de milers de personnes de totes les classes socials; los bal-

cons atapahits de gent; l'acompanyament nombrós y distingit: ni un acte de descortesía, ni una protesta contra la demostració de Barcelona entera, ni un esvalot propi de les grans gentades. Lo poble que honra á sos patricis, com Barcelona ha honrat les despulles del doctor Morgades, es digne de tenirne.

L'aspecte del Portal del Angel y les Rambles, ab los fanals encesos y endolats, brillant ab llum tristíssima; la llarga corrua de pobres mendicants, clergues y assilats de les Cases de Beneficencia que precedia al ataút; les corporacions oficiales y representacions de totes les forces de Barcelona; lo dol, presidit per totes les autoritats, ab lo senyor doctor Cardenal Casañas, bisbe de la Seu d'Urgell, y los senyors bisbes de Vich, Lleyda y Perpinyá, entrístia y consolava ensemps; entrístia porque representava la demostració de amor y respecte á quelcóm que se'n anava per no tornar més; y consolava porque deya clarament que encara en aquesta terra té admiradors la virtut y adoradors lo patriotisme.

* * *

Lo cos del doctor Morgades reposa en la Seu de Barcelona; no es lo seu lloch. Allá, en la montanya catalana, hon comença'l Pirineu que n'es l'ànima, en la vall delitosa hon se confonen lo remorós Freser y'l Ter d'aygua gelada, vora de hon comença la reconquesta de Catalunya, s'axeca'l Monestir de Ripoll; lo casal de la Patria, com l'anomená lo doctor Morgades: ell restaurá lo monestir, ell consagrará part de sa vida á l'obra de allargarli sigles sa existencia: allá deu ésser portat lo cos del ilustre bisbe de Vich y Barcelona: allá's trovarán bé ses cendres com s'ànima's trovará bé al cel.

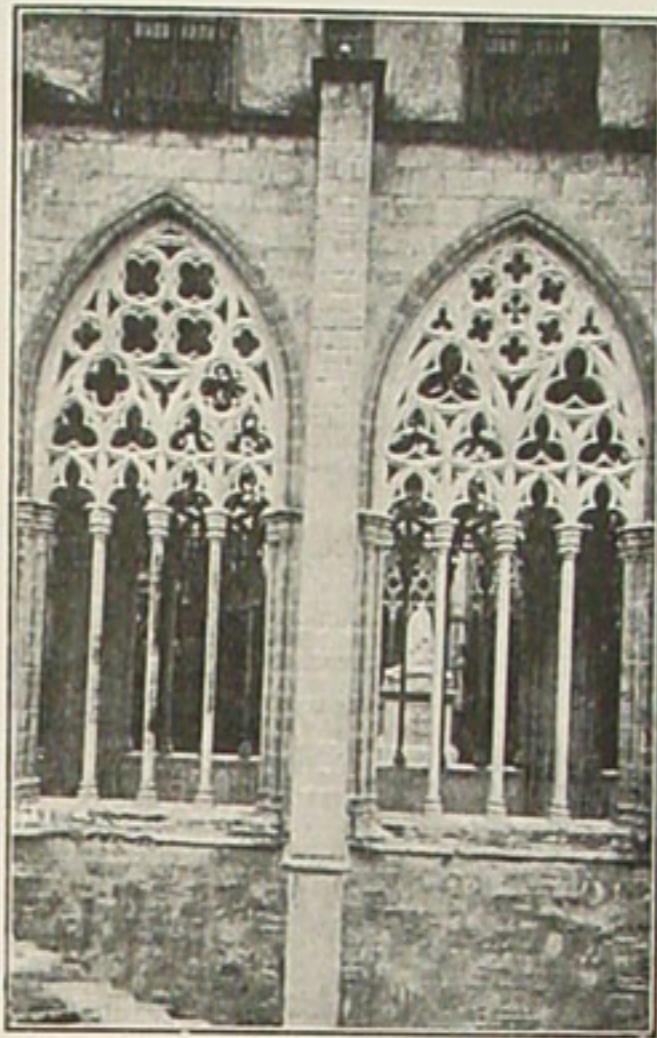
Es obligació de tots los catalans fer que vaja en companyía de Ramón Berenguer, lo qui torná'l sepulcre á sos ascendents y successors.

FERRÁN AGULLÓ

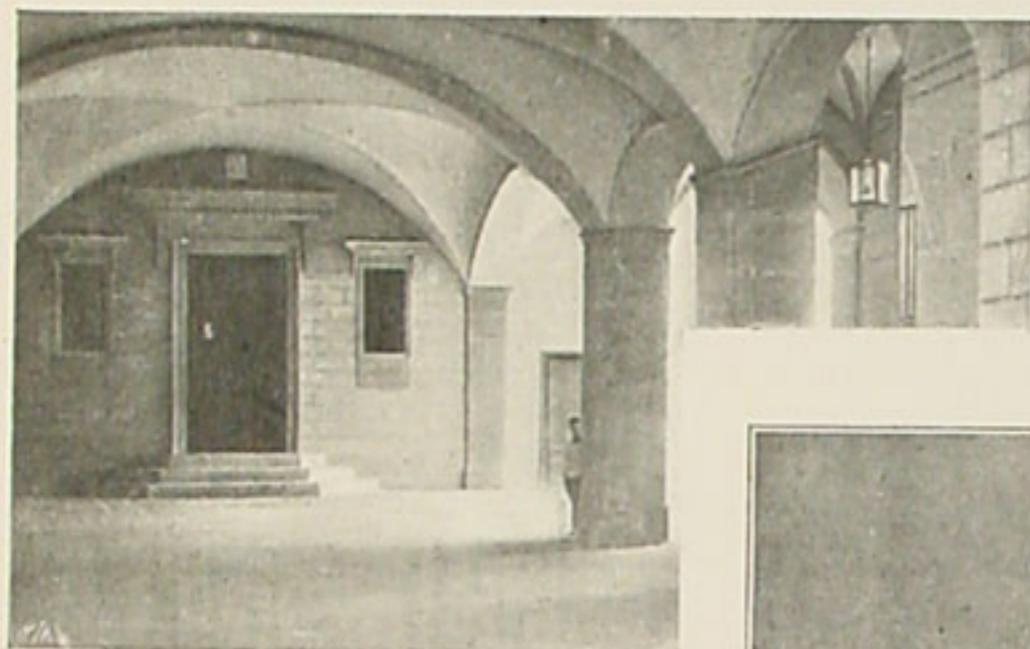

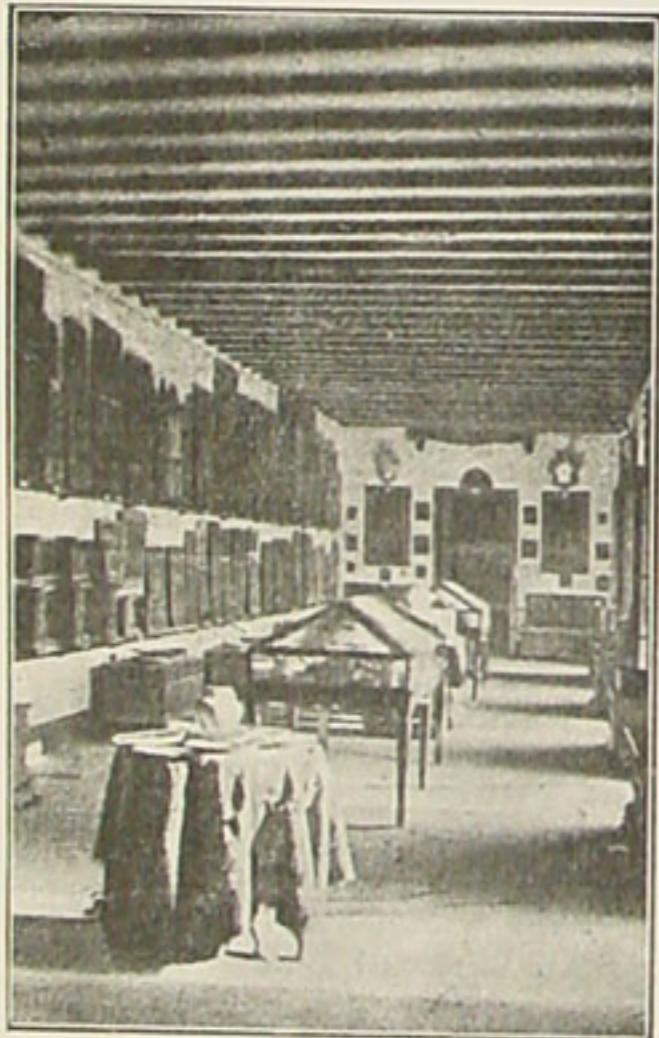
PALAU EPISCOPAL DE VICL.

FINESTRALS RESTAURATS PEL DR. MORGADES.

VESTÍBUL DEL MUSEU DE VICL.

UNA SALA DEL MUSEU EPISCOPAL DE VICL,
LO DÍA DE SA INAUGURACIÓ.

EXCM. E IL·LM. SR. DR. D. JOSEPH MORGADES Y GILL.

NOSTRES GRAVATS

LO BISBE DE BARCELONA

La mort gayre bé soptida del Excm. é l'Im. Sr. Dr. D. Joseph Morgades y Gili, Bisbe de Barcelons, causà un fons sentiment à Catalunya, molt natural si's té en compte la gran veneració que tothom professava al eminent Prelat, y que ell s'havia conquistat ab ses obres de ver amor à la terra catalana.

Nasqué'l Dr. Morgades à Vilafranca del Panadés lo dia 10 de octubre

VILAFRANCA DEL PANADÉS,
CASA HONT NASQUÉ'L DR. MORGADES.

Fou ademés Econom de la Mitra per elecció del Capitòl en varies ocasions, y S. S. Lleó XIII lo nombrà Prelat domèstich.

L'any 1882 anà à ocupar lo Bisbat de Vich, y nombroses son y ben renomenades les obres que hi deixà durant los disset anys que'l tingué à son càrrec. La més senyalada es la restauració del monestir de Ripoll, feta en los anys 1886 à 1893; mentres duya à cap tan grandiosa obra, fundava, l'any 1891, lo Museu Episcopal de Vich, completava'l claustres de la Catedral, aseginith cinch finestrals que hi faltavan; instituïsa'l Col·legi de Sant Josep per' estudiants pobres; feya construir de nova planta una vintena de Rectories de son Bisbat; fundava més de doce Iglesies parroquials, é inaugura o impulsava la edificació d'una vintena més de cementiris dels pobles més distants de sa Diòcessis. Altres ddes restauracions memorables que dugué à terme foren les dels claustres d'Estany y de Sant Joan de les Abadesses.

No per axó deixava de preocuparse en altres qüestions d'interès més general, com ho justifican la protesta que li arrencaren les degollades de cristians à l'Armènia, y'l travalls que feu per'l restabliment de la Seu de Solsona.

L'any 1899 fou elevat à la Diòcessis de Barcelona, y aquí no parí pas un moment en sa benefactora tasca, ja que continuà iniciant y ajudant importants obres de caritat, donà nou impuls à la construcció del Seminari, y ab sa activitat é intel·ligència, ben demostrades una y altra en lo gran nombre de pastorals que publicà y que mogueren, per cert, prou rebombari, fou pare amantissim que veïlla sempre pel bé y la prosperitat de la Diòcessis en particular y de Catalunya en general.

Encara no feya dos anys que ocupava aquest lloch quan la mort implacable se l'ha endut à gosar d'una altra vida millor, hon haurà trovat lo premi de ses virtuts sobre la terra.

Los darrers homenatges que aquí se li tributaren ab motiu de son enterrament, foren una mostra eloquentíssima del dolor que sa mort produs à tots.

Més de 2.500 personnes assistiren al acte sense que ni una sola nota discordant torbés la severitat de la manifes-

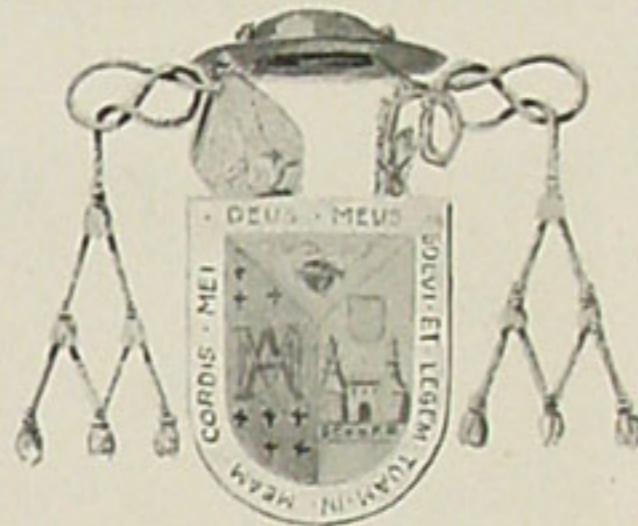
tació y totes les ceremonies revestiren aquella serietat que sols se veu quant tots los cors son presos per un mateix sentiment.

Descansi en pau l'ilustre Bisbe y estimat patrici, y sian ses obres es-
pill pera tots los catalans.

MONSENYOR JULI DE CARSELADE DEL PONT,

BISBE DE PERPIÑÀ.

Aquest venerable Prelat de la Seu Rossellonesa, que ha vingut à Bar-
celona ab ocasió de la mort del inoblidable Dr. Morgades, nasqué à Simor-

ESCAT Ó SAGELL DEL DR. MORGADES.

Aquest venerable Prelat de la Seu Rossellonesa, que ha vingut à Bar-
celona ab ocasió de la mort del inoblidable Dr. Morgades, nasqué à Simor-

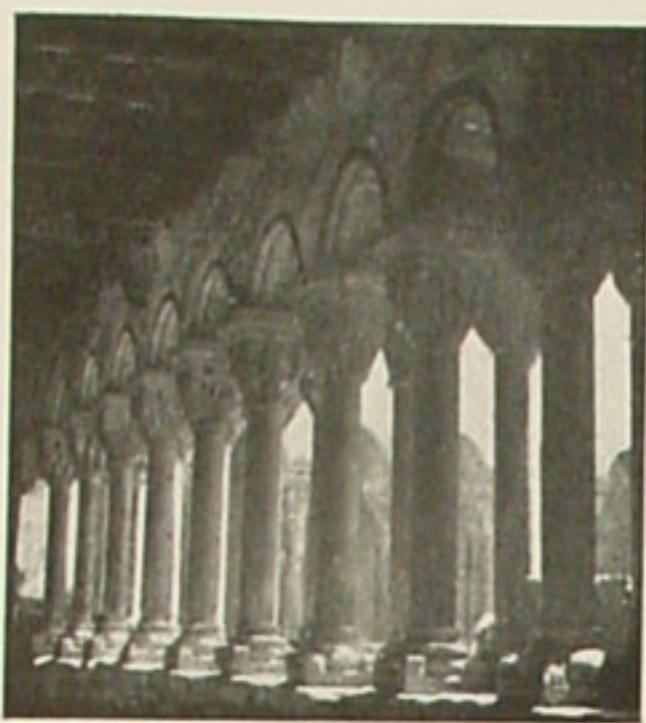
SANT ANTONI DE JANER, DIBUIX DE A. UTRILLO.

Si be es veritat que la tradicional festa dels *Tres Tombs* ha decayut notablement d'alguns anys ençà, no pot enterament caure en oblit mentre hi haja cares rialleres y figures tan escayentes com la que'n presenta'l senyor Utrillo en la primera plana de nostra publicació, que tingan bon cuidado d'arreglar la capelleta hon se venera la imatge de Sant Antoni, y alentin als cotxers à lluir llurs cavalls ben enflocats per à rebre la benedicció y fer la passejada de costum, que constitueix un quadro de llum y vida, difícil d'esborrancar.

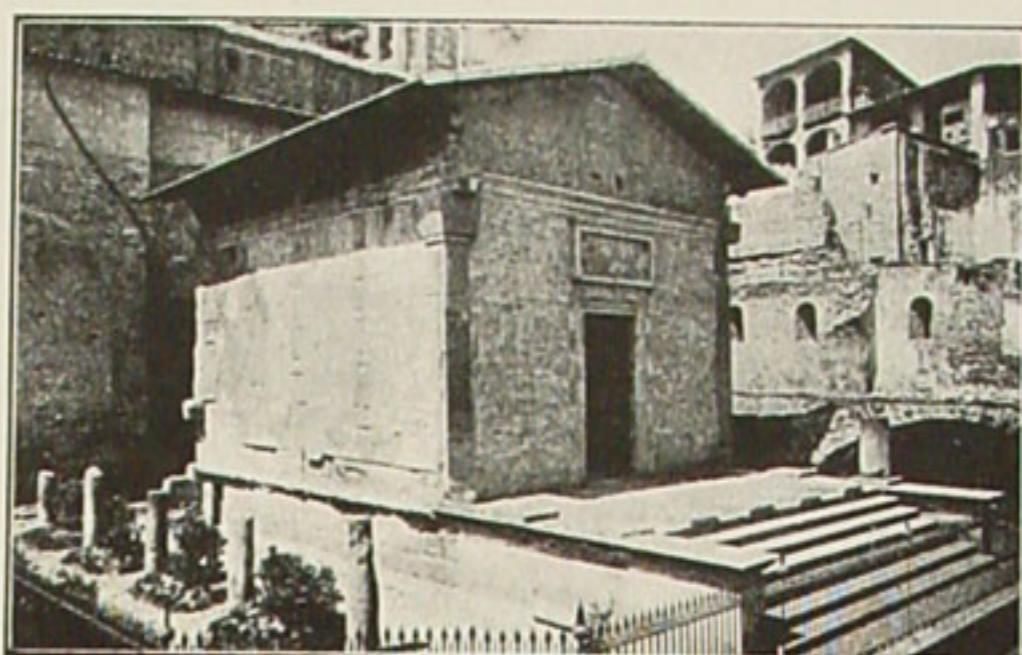

LO MONESTIR DE RIPOLL, RESTAURAT PEL DR. MORGADES,

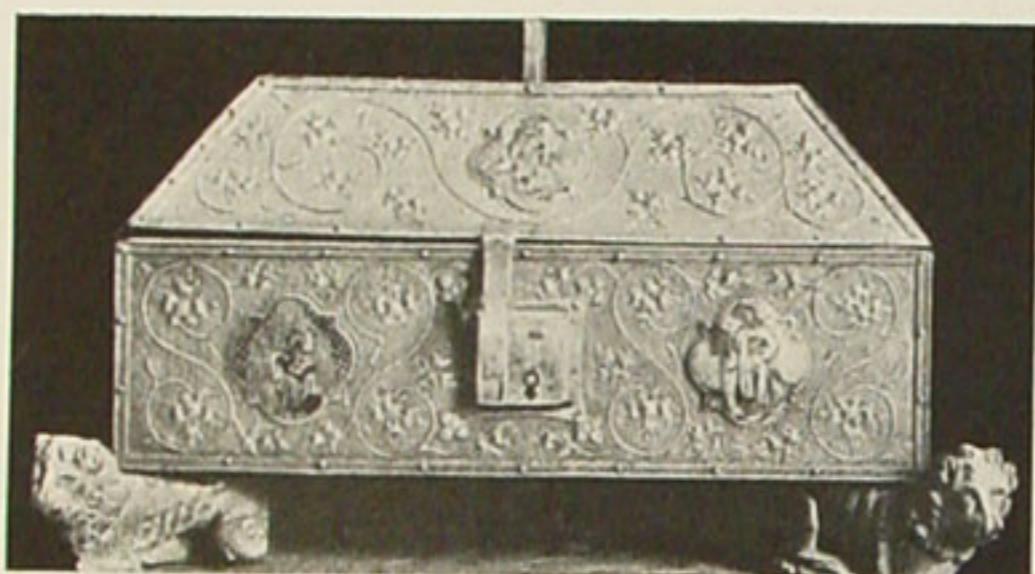
HONT DEURÍAN GUARDARSE SES DESPULLES.

CLAUSTRE DE ESTANY,
RESTAURAT PEL DR. MORGADES.

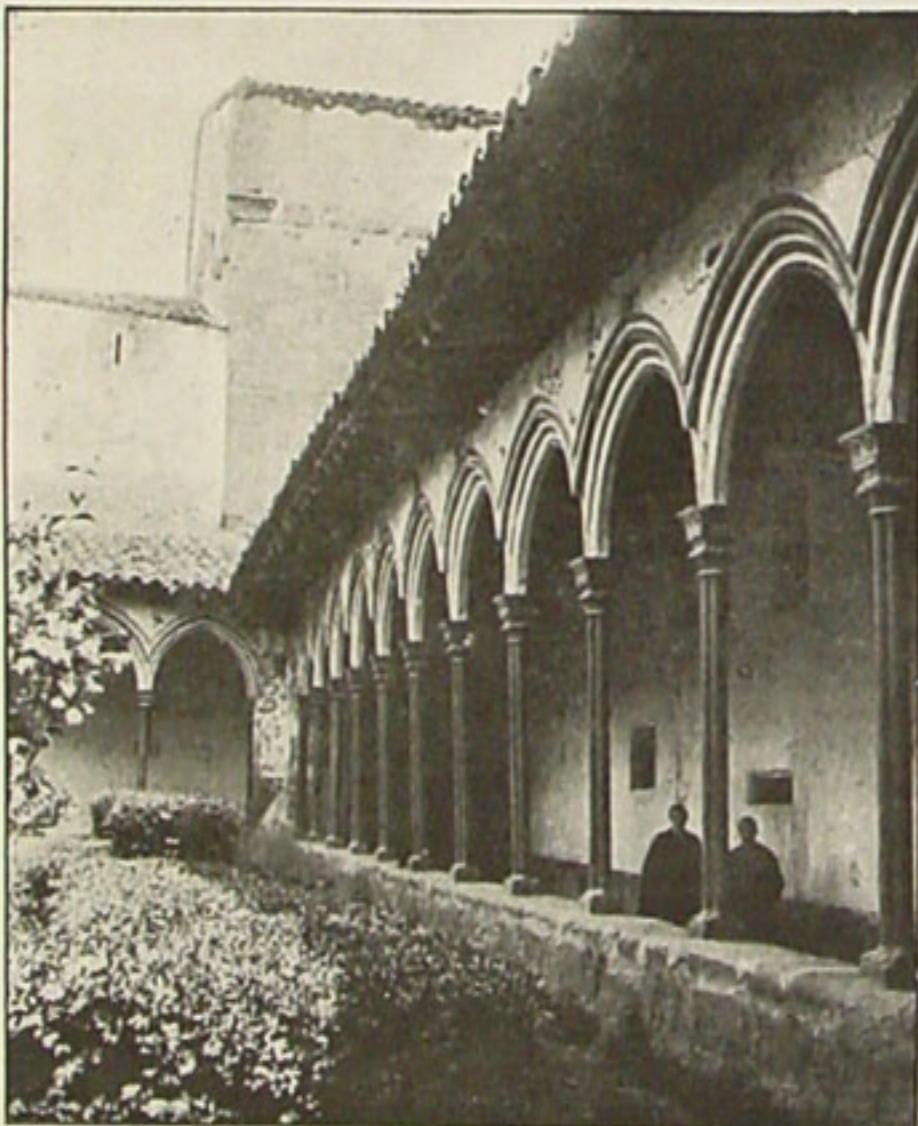
TEMPLE ROMÀNIC DE VICH, RESTAURAT PEL DR. MORGADES.

ARQUETA.—TRAVAIL BARCELONÍ DE PRINCIPIS DEL SIGLE XVI,
EXISTENT AL MUSEU DE VICH.

MITRA DE SANT BENET CALVÓ, SIGLE XIII,
EXISTENT AL MUSEU DE VICH.

CLAUSTRE DE SANT JOAN DE LES ABADESSES,
RESTAURAT PEL DR. MORGADES.

RETRATO DEL DR. MORGADES, 1882.

LA CAFELLA ARDENT

L'ENTERRO A LA PORTA DEL ÀNGEL

DE UN COFFRET

ASPECTE DE LA PLAÇA DE SANT JAUME

FUNERALS A LA CATEDRAL

À LA RAMbla DE LES FLORES

HIVERN

LA nit se va atançant, lo vent del Nort
empeny espay enlla à la nuvolada
y l'últim raig de sol
s'apaga...
... S'apaga suauament damunt la neu
que cobreix la vall fonda y solitaria;
s'apaga lentament
enlayre,
y mentre's va ponent
tremolan los estels pel firmament,
pel firmament asserenat
que resplandeix molt més sent tot nevat!...

Qué sola qu'es la vall... No més que neu!..
Neu al fons, neu als ciens y á totes bandes.
Quín fret ara que's mor
la tarda!

Ni una cançó, ni un echo esmortuhit
d'una remò allunyada,
que'ns recordi'l bon temps...
Tot calla!
Quín fret que fa la vall
á l'ànima!...

Tot es sol y quiet, immensament quiet...
Quina nit més serena y més gelada!
La lluna lentament
va enlayre...
... Va enlayre, ab magestat, pel firmament,
y la terra l'adora reverent
com una verge blanca...

¡Ay! qu'es mágich l'efecte y sorprendent,
¡ay! quina nit d'hivern!...

RAFEL NOGUERAS Y OLLER

MONSENYOR JULI DE CARSELADE DEL PONT, BISBE DE PERPINYÀ.

QUATRE MOTS

A la bona memoria del malaguanyat

bisbe

Dr. Joseph Morgades Gili.

BE fas en posarte dol,
estimada patria meva;
que Morgades ha finat
y has quedat orfa y tristeta.
¡Quina perdua, oh, Deu me val,
oh, Deu me val, quina perdua!

Demnos la mà, catalans,
catalans, demnos lo pesam:
ha mort nostre capitost,
l'aymador de nostra llengua.
¡Quina perdua, oh, Deu me val,
oh, Deu me val, quina perdua!

De Ripoll lo Monastir
axecat d'entre ses cendres
molt bé diu al món enter
lo que li deu nostra terra.
¡Quina perdua, oh, Deu me val,
oh, Deu me val, quina perdua!

Ausona piadosament
son rès dret al cel enmena,
pera que son vell Prelat
alcansi la gloria eterna.
¡Quina perdua, oh, Deu me val,
oh, Deu me val, quina perdua!

Barcino plora també,
també per Morgades prega,
y diu assecantse'l plor
que li escalda les parpelles:
¡Quina perdua, oh, Deu me val,
oh, Deu me val, quina perdua!

JOSEPH ABRIL VIRGILI

Sempreviva

TOcant á la Creu Cuberta
hi há un gegantí palmerar
que ombrejan casi ses palmes
un lloch molt trist y sagrat.

Lo meu cor fa temps que aniu
per aquells contorns malalt,
y si l'anyor no'l remata
lo qu'es marcit prou ho està.

De tant que plora y més plora
va quedantse dessecat;
y'l jorn que no tinga llàgrimes
que'l refresquin, morirà.

Rónegament trova alivi
quan va de nit á cercar
una llosa mig redona
de marbre negre ab daurats.

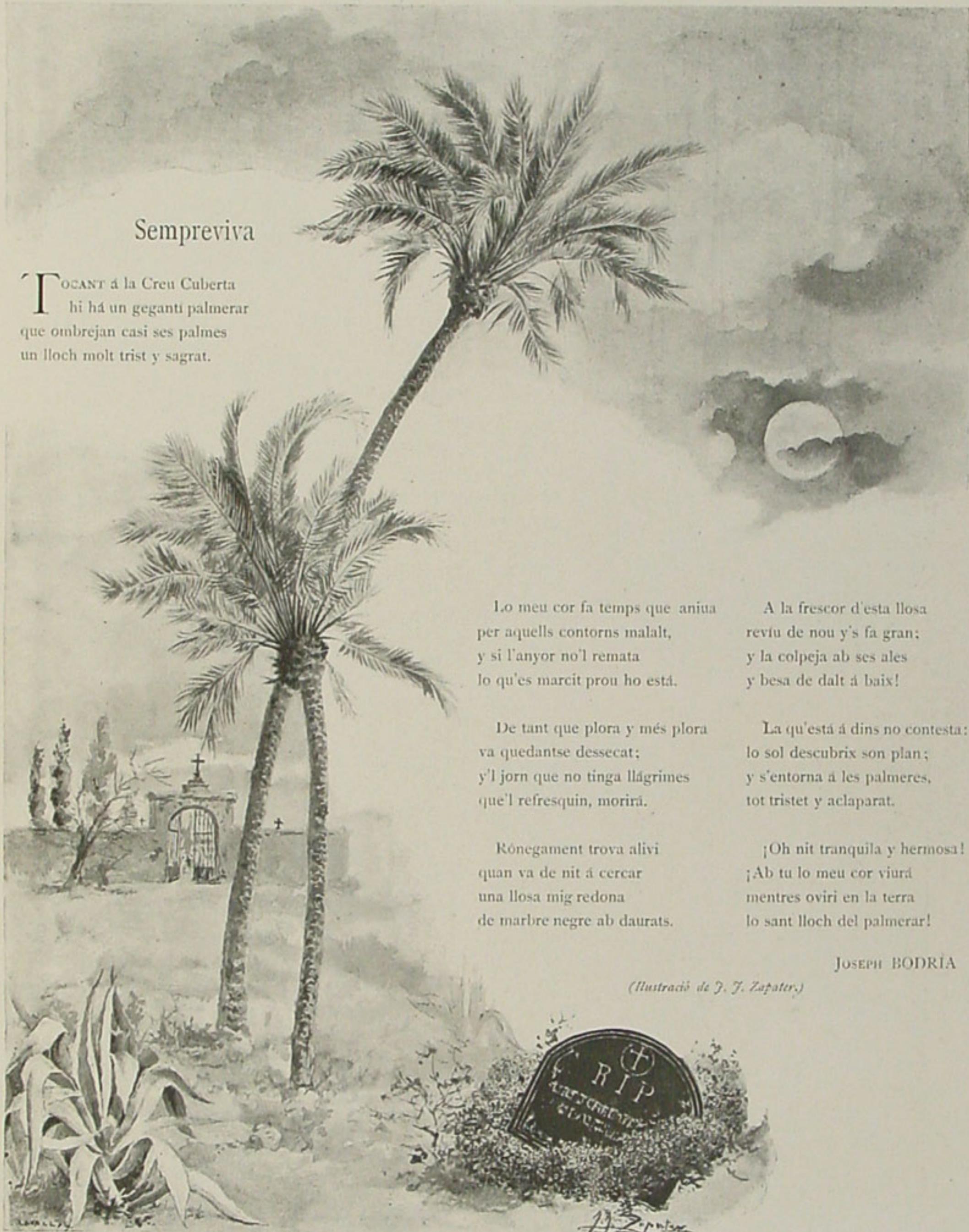
A la frescor d'esta llosa
reviu de nou y's fa gran;
y la colpeja ab ses ales
y besa de dalt á baix!

La qu'está á dins no contesta:
lo sol descubrix son plan;
y s'entorna á les palmeres,
tot tristet y aclaparat.

¡Oh nit tranquila y hermosa!
¡Ab tu lo meu cor viurá
mentres oviri en la terra
lo sant lloch del palmerar!

JOSEPH BODRÍA

(Ilustració de J. J. Zapater.)

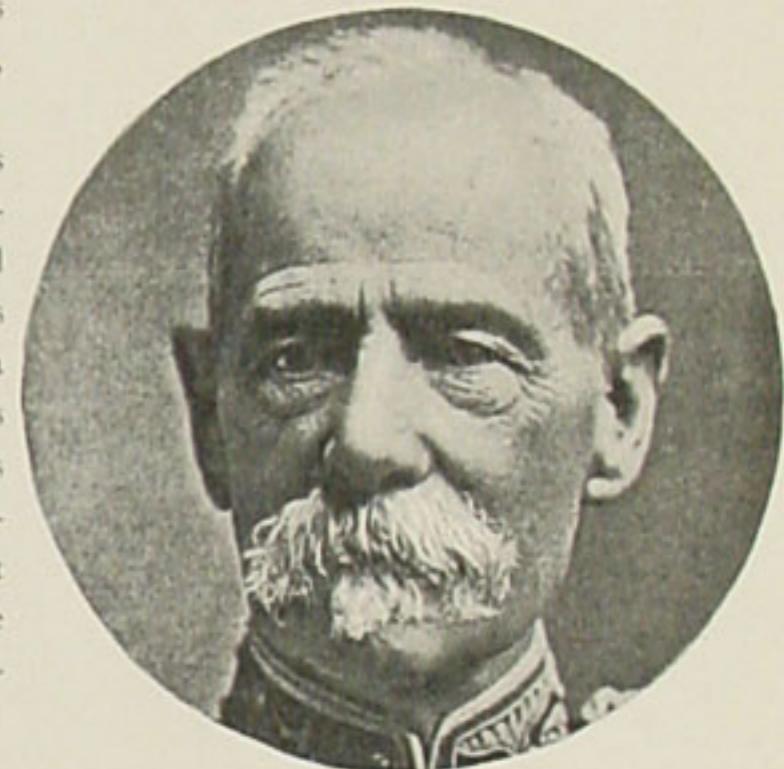
LA REINA VICTORIA.

LO PRÍNCEP DE GALES.

LO DUCH DE YORK

LORD ROBERTS

LA GUERRA ANGLO-BOER

LES notícies que venen d'Inglaterra nos donan compte de la entusiasta rebuda tributada pel poble de Londres a Lord Roberts de Kandahar y Waterford, General en cap de les tropes ingleses d'operacions al Transvaal, ab motiu de son retorn.

Lo Príncep de Gales y'l Duch de York foren los primers de donarli la berlinguda al arribar a la capital, en mig de les aclamacions del poble, que seguien frenètiques fins al Palau reyal, honfou rebut Lord Roberts per sa Graciosa Magestat, la vella reyna Victoria.

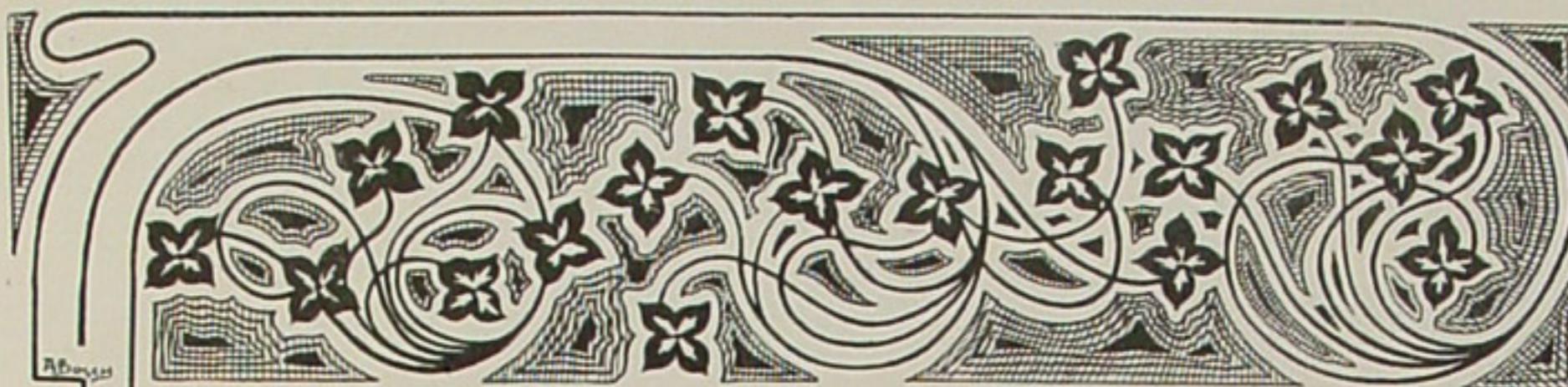
Desgraciadament pels inglesos, mentres se desfan en viscias y honors al General, sembla qu'ls successos del teatre de la guerra no justifican pas gayre tals demostracions d'alegria, ja que s'assegura que'ls boers han invadit la Colonia del Cap y que la sublevació va extenentse entre'ls afrikanders.

REBUDA DE LORD ROBERTS PER LA REYNA VICTORIA.

ENTRADA DELS BOERS A LA COLONIA DEL CAP.

LA POLITICA A ESPANYA

RESUM DEL ANY 1900

DES que's constitueix, de una manera insòlita, fora de costum, la casa payral del Estat espanyol, anant l'hereu à ca la pubilla en lloc d'anar la pubilla à ca l'hereu — com observa, ab bon sentit crítich, don Víctor Balaguer en lo discurs dels Jochs florals celebrats darrerament à Çaragoça — podrà dirse que tots los finals de sige han estat desgraciats per Espanya, tots s'han senyalat ab caràcters significatius de decadència, axis en governants com en governats. Terminal s'ègle XV, sentantse's fonaments de la monarquia absoluta y de la intolerància religiosa, ja realisat l'erro del casament de la infanta donya Joana ab l'arxiduch austriach don Felip, qual arxiduch, ab los drets eventuals que tenia à la corona de Flandes, portava à Espanya la amenaça de conflictes exteriors, conflictes que, si en part contribuiren à la gloria de les armes espanyoles, en cambi foren causa principalissima del empobriment y despoblació de tot lo Regne. — Al acabar lo s'ègle XVI, mort poch anys Felip II, apareix extenuada y adolorida Espanya per guerres exteriors, present la desfeta de la esquadra *Invencible*, trasmesa de dret, y casi de fet, la soberania d'Espanya en los Païssos Baixos al arxiduch Albert, casat ab la filla gran d'aquell rey, y comença'l regnat de Felip III ab lo desastrós valiment del duc de Lerma, qui sentà les bases de les disbauxes y les inmoralitats que des llavors caracterisan à l'administració espanyola.

Acaba'l s'ègle XVII ab l'espectacle dels funerals del rey Carlos II, que, com tothom sab, foren al mateix temps los de la tant y no sempre ab rahó enlairada grandesa de la dinastía austriaca. — Lo s'ègle XVIII, desvanescuda, esboyrada fins la sombra de la nostra influència à Europa, llampaguejant ja en l'ample imperi colonial d'América la tempesta de la independència, acabà oferint poble y monarqua lo trist espectacle de la voluntaria sumisió à França per efecte del vergonyós tractat de Basilea, que'n havia de portar al desastre de Trafalgar y à enrobustir la tradicional enemistat que'n professa Inglaterra.

No parlém de les darreries del s'ègle XIX, que, en quant à la continuació de la Historia de la decadència espanyola, no poden ser més eloquents. Fixemnos no més, damunt per damunt, en los principals acontexements polítichs del any que avuy acaba. Si en alguna cosa's caracterisa, es per lo travall evolutiu vers à la decepció del esperit públic en lo referent à les febles esperances que, durant l'any anterior, havian fet concebir certs apassionaments populars à favor de les reformes administratives. Lo desengany

es, per tot arreu, complert. De lo ocorregut se despren que, axis com l'any de 1898 va ésser l'any dels fracassos dels nostres generals de terra y mar y dels nostres governants y diplomàtics, l'any de 1900 es l'any del fracàs dels nostres projectistes que en lo govern y fora d'ell, han travallat per la regeneració del païs.

Ha fracassat, en primer terme, lo nou partit de la Unió conservadora, perque, lluny de solidarse aquesta unió, s'ha debilitat miserablement per efecte de geloses y secretes rancunes entre's quatre ó cinch personatges en que forà del quefe, més en relleu apareixen. En obsequi à n'En Villaverde, que's considera predestinat per grans coses, un dels Pidals hagué de deixar la Presidència del Congrés, poch després que l'altre havia deixat lo Ministeri de Foment, que's dividí en dos à fi de fer lloc à n'en García Alix y à n'En Gasset, ab qui lo quefe del Govern sembla que havia contret compromís de enlairar à la categoria de ministres. En Villaverde, abandonat pels seus companys de Govern en la qüestió del gran emprèsit, hagué de deixar la cartera de Hisenda, y costà travall elegirlo President del Congrés, ja que la majorfa ministerial sols lo votà obligada per los deberes de disciplina. Y per si axó no era prou en demostració de la debilitat interna de la Unió conservadora, vingué la crisi de octubre, en la què'l senyor Silvela, ab los ministres Dato y Gasset, se vegé obligat à deixar lo Govern, à desayrar à n'En Polavieja en la qüestió de la Capitanía general de Madrid, y tot per no atrevir-se En Silvela à contrariar à certa part del element militar que, abatut quan la catàstrofe colonial, va recobrant, poch à poch, les posicions perdudes, prevalentse dels metexos medis à que per conquistarles acudí en los calamitosos temps de la guerra de Cuba.

També la flamant oposició legal, representada per sagastins, tetuanistes y gamacistes, apareix fracassada. Los primers, apoyats en un patriotisme acomodatiu, dexaren de impugnar y fins de discutir los pressupostos d'En Villaverde, y mostraren que en la qüestió d'Hisenda, l'única que en aquests dies de trista decadència mou la opinió pública, lo partit liberal de la monarquia no té programa ni soluciò. Si alguns dels prohomens d'aquell partit s'han mogut una mica al discutir-se'l projectat matrimoni de la Princesa d'Asturias ab lo fill del comte de Caserta, clarament s'ha vist que ha estat baix la pressió dels diputats republicans y molt especialment d'En Canalejas y En Romero Robledo, que han tocat l'assumpto relacionat ab la reacció carlina y clerical. En Sagasta, al fiscarse en lo debat que sobre aquest tema hem presenciad al Congrés, ha fet, com se sol dir, l'hèroe per força, y dexant apart als mal pensats que sospitan si la oposició del quefe del partit liberal en aquest punt ha estat pactada y convinguda, per considerar l'alcanç y la intenció d'ella, sols cal recordar que En Sagasta cuida bé de dir que no més s'havia proposat formular una advertència amistosa y may una protesta formal.

Y no hi há per qué esmentar lo fracàs dels tetuanistes. En Silvela, conexedor de la part que tenen més vulnerable — que es no comprometres per cap programa concret — los ha anat voltant y amansint fins à conseguir que en tot lo important l'apoyin. Tampoch cal esmentar lo fracàs d'En Gamazo. Després de tants anys y afanys per representar en la polí-

tica un gran interés econòmic, tot lo programa reformista del antich quefe de la *Liga Agraria* queda reduxit á demanar legalitat en les eleccions de diputats á Corts, Á ff de quèl partit liberal quan torni al poder no faça lo que se'n diu una razzia dels candidats gamacistes.

Al temps que les agrupacions polítiques guvernamentals, han fracassat

també — y més llàstims — les no polítiques que, després del cataclisme colonial, aparegueren ab alé gegantí y ab pretensions de fer la gran escombrada patriòtica moralisadora. Aquelles Cambres de comers y Associacions agrícoles representants de les classes productores y de la massa neutra d'Espanya; aquella Unió nacional, nascuda de l'Assemblea de Valladolid, després de haver depurat en lo gresol de la realitat lo programa radical de les de Zaragoza y Vitoria; aquells senyors Paraiso y Costa que en certs moments aparesqueren ab prestigis y força en la opinió pública per arrambiar ab tots los entrebancs que s'oposan á la ventura d'Espanya, arribat que fou l'instant decisiu, posada á prova la cohesió y empenta de la ardida falange y'l carácter y la energia dels que la comandavan, mostraren tots, soldats y quefes, quèls mancava la primera de les virtuts en tot combatent: la fé en la victoria, la força de voluntat. La Unió nacional presentà á Madrid la batalla al Govern, y en quant aquest suspengué les garanties constitucionals, tancàls Círculs y concentrà la Guardia civil, aquells capdills de la patriòtica creuada que

repetidament s'havien ofert en holocauste de la bona causa, sortiren prudentment de Madrid, deixant als representants dels gremis que arreglessen com á bé tinguessen lo conflicte produxit per la resistencia al pago del trimestre de la contribució, qual resistencia era la única arma temible que podfan esgrimir en la batalla. Lo de vèncer ó morir en la demanda, repetit en discursos y proclames, no passá de figura retòrica.

No'ls culpo per tal procedir: no podia, racionalment, esperarse'n altre. L'abnegació que suposa la perduta d'interessos y fins de la vida per

la patria, may, en lloc, ha estat patrimoni d'una classe social, y menys d'aquelles en que abundan los que's diuen neutrals ó indiferents en les controversies per lo mellor regimenter de la cosa pública.

* * *

Lo viatge de la família Real per la costa Cantàbrica feliçment realisat,

no es succés que influis en la política: la substitució d'En Silvela per lo general Azcárraga en la quefatura del Govern, tampoch obeeix á cap fi trascendental, al menys visible, y la algarada carlina dels darrers dies d'octubre, qualsevol que fos lo móvil dels que la efectuaren, prova que, desgraciadament, encara hi há á Espanya elements per encendre de nou la guerra civil. — La reunio de les Corts, l'acostumat debat polítich y'l del Missatge sobre'l matrimoni de la Princesa; los projectes de nous pressupostos, contingent militar de mar y terra y reformes en la organització del Exèrcit, evidencian desgraciadament que, apart excepcions dignes d'elogi, segueix la decadència á dalt y á baix, y que no s'acerta á posar los actes guvernamentals en armonia ab los desigs y necessitats del poble davant dels perills que á la pau, y fins á la integritat del territori nacional, amenaçan.

* * *

Fineix avuy lo sige xix. A hores d'ara ja hi ha sers humans predestinats á véure l'acabament del sige xx y la entrada del xxi. Què serà en aquell temps Espanya? En quin sentit se determinarà la decadència que, com merament he senya-

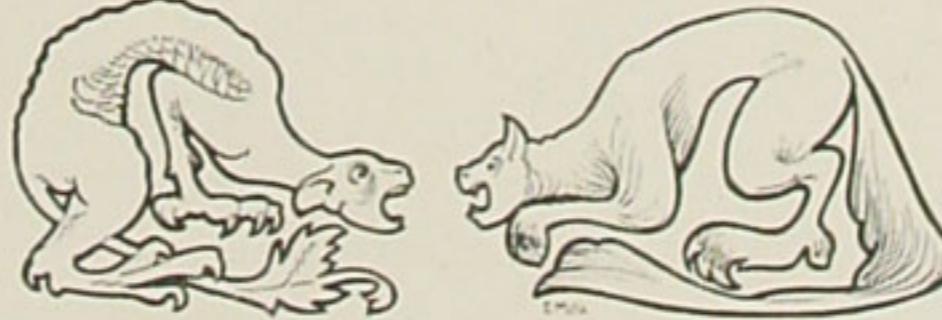
lat, caracterisa totes les darreries de sige? Ditosos los nostres esdevenidors si, més afortunats que nosaltres, veuen terminar la nova centuria, agermanada y unida Espanya, però dominant en l'individu y en les colectivitats una nació tan racional y humana del Estat, que faça impossibles les oligarques absorvents y la barbarie de la guerra!

J. GÜELL Y MERCADER.

Madrid, 31 desembre 1900.

— Per què va tan depressa, papà?
— Perque la vostra mamá s'enfadaria.

NOVETATS

REVISTA MENSUAL
PERA
SENYORES

PARÍS, 27 de Desembre de 1900.

ESTÉM ja en plena temporada y pot ben dirse que les modes estan fixades per aquest any en tots los seus detalls. D'ells hem de parlar ab detenció, ja que indiscutiblement serán aquestes les que inaugurarán lo sigle xx, que Deu sab, durant lo seu transcurs, quantes modificacions haurá de apuntar en lo seu llibre de memories, referent á la manera de vestir del sexe débil, donades les corrents feministes que brollan de per tot arreu.

Com vaig dir en la meva anterior carta, lo que més domina en lo món de la moda son les pells: aquest es lo principal adorno en les capes, abrichs llarchs, cosos complerts ó toilettes, ja colocades á baix á tot llur voltant ó á les mánegues, solapes, coll, etc., essent indubitable que elles contribuexen á fer un conjunt d'un gust molt remarcable, que ha estat molt apreciat per les senyores elegants.

Les faldilles sense grans adornos, biaxos, tiretes de vellut, etc.; son les que més acceptació tenen, sent consistir tota la traça de la modista en lo tall; cenyides molt del cos ab plechs ó sense darrera, des dels genolls agafan un tipo d'acampanat molt elegant, en lo que consisteix tota la gracia de aquesta peça. Axó te bastantes dificultats d'execució, axis es que hi há modistes que á meytat de la faldilla posan un farvalà, una pell, ó un altre adorno, pera dissimular un afegit que'ls simplifica la feyna y amaga la poca traça; nosaltres recomaném á les nostres amigues que'n protestin y renuncien á portarles en aquesta forma, ja que la verdadera elegancia es la que bolla natural y espontania de la metixa senzillesa. A la part de baix resultan molt amples y una mica llargues, però sense exageració.

En resum: devém indicar á nostres bones lle-

VESTIT DE TALL DE SASTRE (NÚM. 1).

ABRICH DE PANYO (NÚM. 2).

VESTIT SENZILL PERA CARRER (NÚM. 3).

velles d'or y plata que avuy s'han posat tan de moda.

Actualment la forma més nova es la de *toque*, en totes les seves variacions, que han adoptat les senyores elegants de nostra *ville*, y que pot dirse que dona'l *cachet* de l'any.

Y desitjant á totes mes amables llegidores un bon principi d'any, millor dit de sigle, se despedeix d'elles la seva humil amiga,

JULIETTE

NOSTRES FIGURINS

VESTIT DE TALL DE SASTRE (NÚM. 1).

Es d'un bon gust esquisit y la gran simplicitat qu'en tot ell campeja escusa tots los elogis: com pot veure pel gravat, la faldilla es tancada al davant y guarnida tot al voltant de *soutaches* d'or.

La roba es de panyo *mescla* color vert d'oliva.

gidores que una faldilla llisa y ben tallada es lo millor ador no pera carrer.

Mirant á la part práctica, veurém lo per qué s'han casi suprimit los volants, donchs al sortir es necessari axecarse les faldilles y al ferho, los volants resultan molestos y pesats. No vol dir axó que s'hajan suprimit del tot; però aquí apunta la corrent general, que la considero forsa recomanable.

En la part del cos tot está dit ab una paraula: bolero. Sí, senyores; y per més que siga repetir lo ja explicat en altres cartes y parlar de lo que á nos altres no'n's acaba de fer lo pés, les toreres dominan del tot. De cinquanta formes diferentes, ab puntes curtes ó llargues, solapes quadrades ó no, colls drets ó girats, mánegues llises ó ab *bouffands* més ó menys llarchs, encara que ja començan á suprimir aquests últims, y ab armilles de mil formes y mides y corbates de tota mena, sempre lo meteix bolero: s'ha fet de tal manera corrent que casi no's concebeix un vestit sense aquest cos. Nosaltres, no obstant, creyém que aquesta corrent no será de durada.

A la part de adornos y fantasías hi há los brodats, passamanerías, aplicacions y galons d'or y plata, perles, *sieches*, etc., etcétera.

Passant á la part dels sombreros ne veym de totes classes y ab diversitat de adornos, des de les flors (violetas, camellies, etc.), fins á les cintes, fantasías y ci-

TRAJO DE VISITA (NÚM. 5).

ABRICH DE PANYO (NÚM. 2).

Color beige clar, ab sis grans botons davant, y solapes triangulares, acabant ab un coll girat. Lo principal adorno del abrich consisteix en un biaix á tot lo cos formant dibuxos.

Les solapes y coll son de vellut ab un biaix de panyo *pique* á tot lo voltant.

VESTIT SENZIL PERA CARRER (NÚM. 3).

Es d'un panyo gris; la faldilla es feta de tires arrodonides de baix y vorejades de dues tiretes de vellut negre. Lo cos es de forma molt elegant, guarnit també de tires de vellut y posat sobre una camisa de muselina.

Lo coll y les mánegues son de puntes. Completa'l vestit un cinturó molt ample resultant un conjunt forsa original y de bon gust que'l fan recomanable á les nostres amigues.

VESTIT TALL DE SASTRE (NÚM. 4).

VESTIT TALL DE SASTRE (NÚM. 4).

Panyo barreja vert oliva, faldilla *plissée* adornada al davant d'una llarga tavella ab aplicacions de panyo llis. Torera creuada adornada del mateix panyo llis.

TRAJO DE VISITA (NÚM. 5).

Es de panyo negre ab faldilla de plechs amples. Cos llarch acabant en un plech que cau al davant fins a baix de la faldilla.

Bolero curt adornat de biaxos resseguits de plata. Coll petit, punys de gris pur. Espatilles adornades també ab plata, Barret de feltre blanch vorejat d'una cinta de plata y folrat de vellut blau esblaymat. Es un vestit d'un tò molt serio y d'una gran distinció quèl fan recomanable.

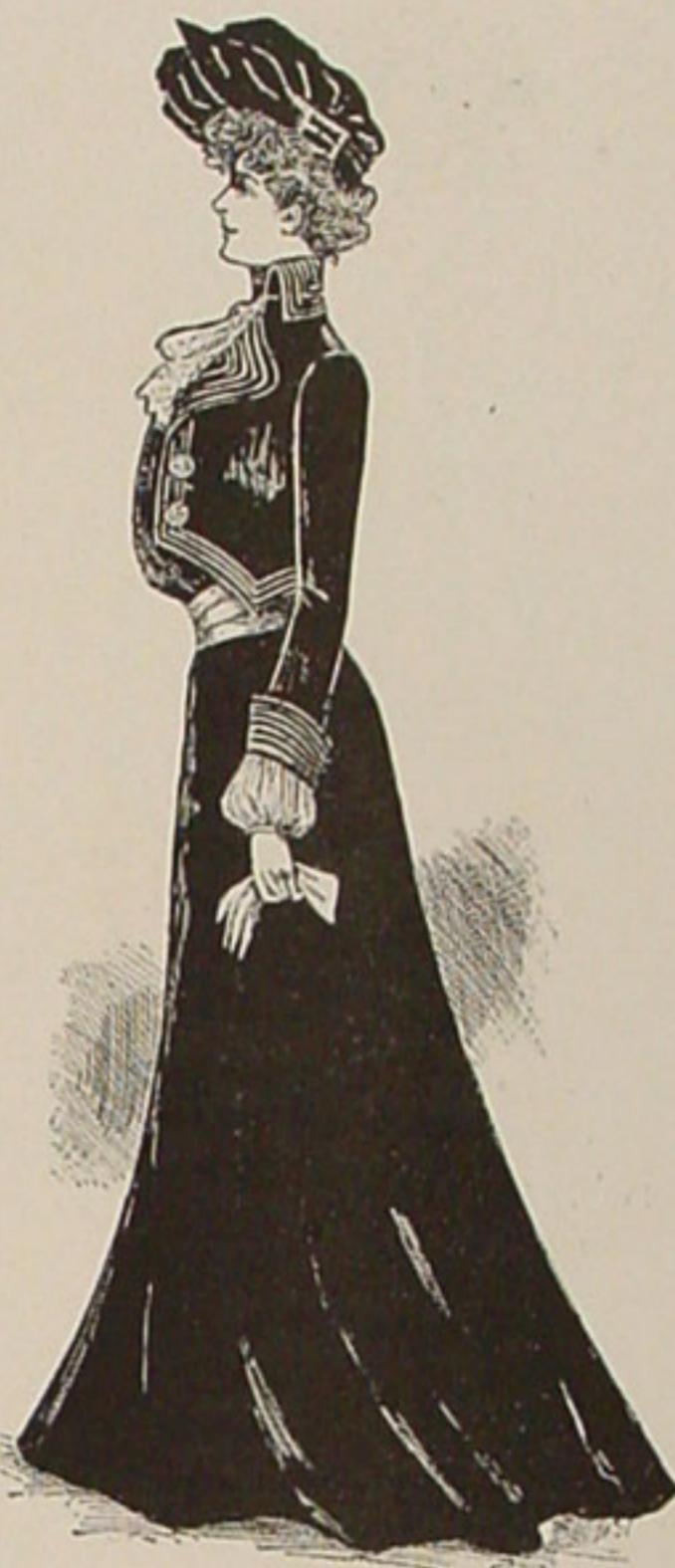
ABRICH LLARCH DE PANYO (NÚM. 6).

Cabucín, adornat ab repunts a tot lo voltant. Coll petit abotonat davant: completat per botons de nacre.

Millor que una llarga explicació de aquest elegantissim model, lo clar criteri de les lectors comprenderà la idea del dibuix, per lo que no'ns atrevim a entrar en més detalls ja que no volém ni tan sols posar en dupte les remarcables aptituds y conexions de totes elles.

ABRICH (NÚM. 6).

VESTIT DE VELLUT (NÚM. 7).

VESTIT DE VELLUT (NÚM. 7).

Trajo serio de vellut castor ab la cintura y punys de *faille*, color marfil. Coll girat guarnit d'un galonet d'or; igual que les mànegues y solapes, y tot lo voltant de la torera. Completan aquest vestit, d'un gust exquisit, una corbata de puntes, resultant un conjunt que recomanem a les llegidores que desitgin una *toilette* de serietat pera certs cassos. Es aquest model entre'ls que avuy oferim a nostres amables abonades, un dels més distingits y elegants, dintre del gènero serio a que perteneix.

VESTIT DE CARRER (NÚM. 8).

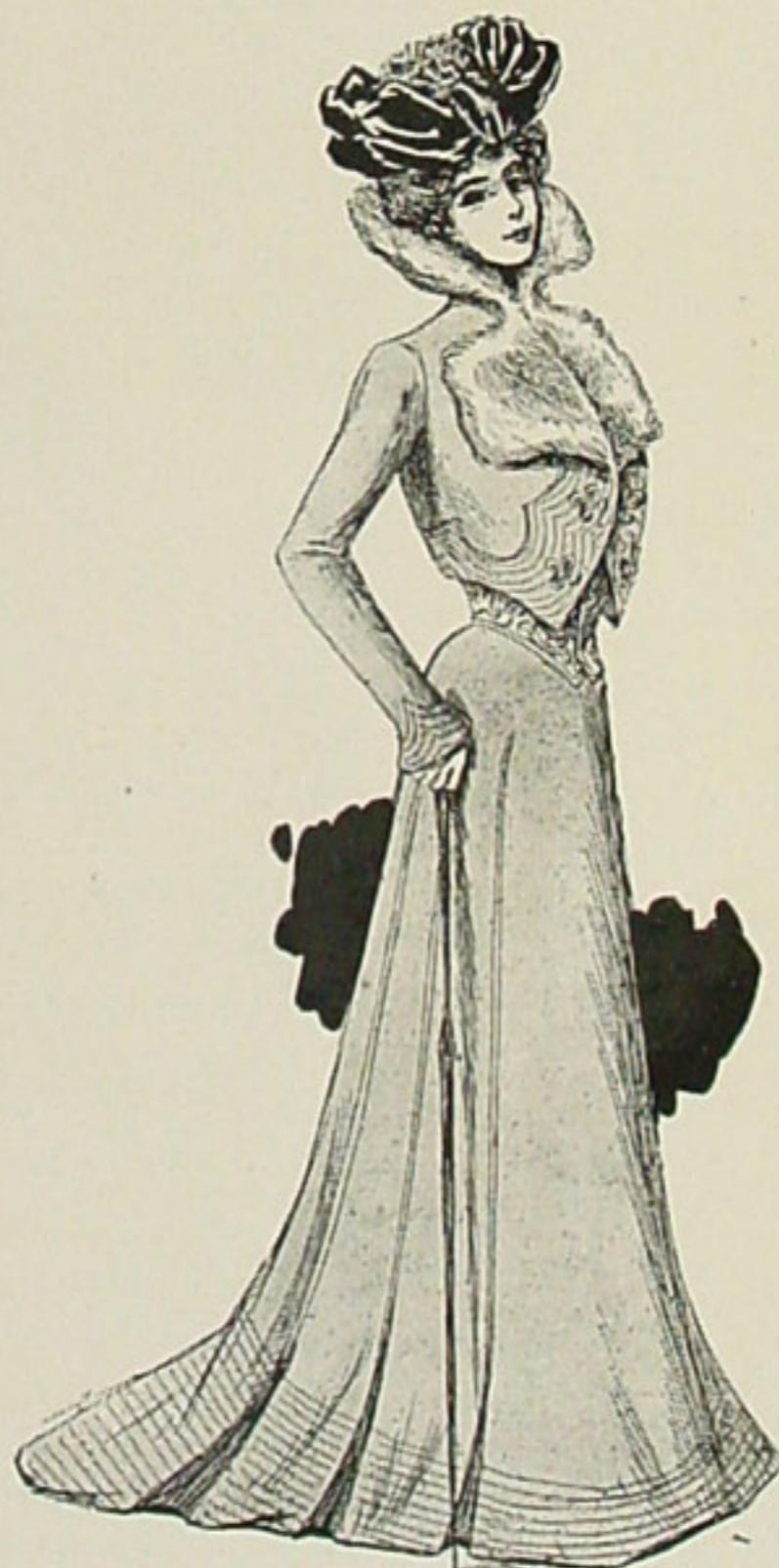
Voilà, un model ben senzill y elegant al mateix temps, d'un vestit pera senyores joves. Es de panyo gris ab faldilla, d'amples plechs buyts, completament repuntejada a la part de baix. Lo cos es una torera, ab repunts a tot lo voltant, adornada d'un coll alt y solapes quadrades de xinxilla que fan molt bonich aspecte. Completa'l vestit una armilla de vellut labrat. Sens dupte apreciarán nostres abonades la elegancia de aquest models y segurament tindràm ocasió de veure com alguna lo illuheix per nostra ciutat.

PARÍS, 9 de Janer de 1901.

A l'entrar en lo primer any del nou sicle, que sincerament desitjo ben ditzós per á les meves estimades lectors, vaig á ocuparme una mica d'una de les arts més interessants per á la dona, y de les que marcan ben bé'l gust de cada una, ja que constitueix la barrera que separa a les dames de bon gust, y cuidadoses, de les demés; suposo que ja haurán endevinat que'm referesch als pentinats. Aquests, variables cada dia, si no en lo esencial, sempre al menys en molts petits detalls, están ara passant una transformació importantíssima, que'm faig un dever de comunicar á les meves amigues d'aquexa ciutat.

Los pentinats usats fins ara, ab monyo á la *Rhinyné*, pel que quedavan los cabells axecats á dalt de tot del cap, á hon se feya'l monyo senzill dexant del tot al descubert la nuca, lo qual feya que's reduhís tota la part de gust personal als cabells de damunt del front, está acabant de desaparéixer. Aquest pentinat que, junt ab los *bandeaux* á *Beticelli* que tants partidaris tenen entre les cares qu'ls hi van bé, estan ja de baxa, y poch á poch, però segurament, va imposantse un nou pentinat que vaig á descriure. Del pentinat alt s'ha fet un salt fins al baix, molt baix. Ab lo nou pentinat de que parlo la nuca queda del tot cuberta pel monyo, fixat per grosses agulles, d'hont surten petits bucles. Fa un efecte extraordinariament agradable, escayent be en general; ab ell l'óval de la cara s'accentua una mica, y'l conjunt fa un efecte de joventut que encisa. Té la considerable ventatja de que, permetent als cabells seguir la seva inflexió natural, donántlos hi aquell cayent natural que fa tan bon efecte, lo cabell ne surt extraordinariament beneficiat baix molts punts de vista; ademés de que permet usar

VESTIT DE CARRER (NÚM. 8).

alguns petits postissos á les persones que no tenen molt cabell natural.

Hi ha l'inconvenient, no obstant, de que'l colls dels vestits ne portan ben aviat les senyals, es vritat; però quina es la dona que veurá en axó un inconvenient gros? Es tant fácil remediarlo!

Al davant seguixen en part les ondulacions fins ara usades, però encara més grosses; seguint més la inflexió natural del cabell. Los davants son ja plans completament, ja ab una ratlla al mig que li dona un *chic* forsa remarcable ab los *bandeaux* molt *sonflés* (busfats), cayent molt avall á banda y banda de la cara.

Aquesta moda que acabo d'indicar, potser una mica lleugeraument, se va imposant poch á poch, y puch ben bé assegurar que serà la que seguirá tirànicament d'aquí á poch temps en tot lo món elegant.

JULIETTE

Retrasada la publicació de la primera correspondència d'aquesta secció, per á donar major extensió als travalls del número anterior, doném avuy aquesta segona que hem rebut de la nostra diligent corresponsal. (N. de la R.)

ta la gitana, que va fer riurer de gust á la concurrencia ab los seus xistes de bona lley. Se coneix que á aquest sainete se li aplicá la música perque si: no es musical y guanyaría molt més si se li treyan los dos ó tres números que li han posat.

L. F.

BIBLIOGRAFÍA

(En aquesta secció s' donarà compte de tots los llibres que'ns envien autors ó editors.)

SANT ANDREU DE PALOMAR, sa naturalesa local, historia civil, historia religiosa-social y biografia dels andreuencs més importants, per Joan Clapés y Corbera.—Tipografia Andresense, Casanova, 27.—Sant Andreu de Palomar.—1900.

Gayre bé que després d'enunciat lo títol d'aquesta monografia, no caldría dir res més pera qu'els nostres llegidors fixesssen la seva atenció en un llibre que es llàstima que no tinga més sovint companys pera ferli costat. Però'l senyor Clapés y Corbera ha posat tant d'empenyo en que fos aquesta una obra, si no del tot completa, tant nutrida de datos, interessants de veres pera tots los qui senten amor per la seva terra, que creyem del cas parlarne ab quelcom més d'extensió de la que solen tenir les notes d'aquesta secció en nostra Revista.

Lo sexuch de la tasca que aquestes obres entraian y l'amor al terror nadri que descobren en llurs autors, serian motius suficients pera rebreles ab molt bona voluntat, si no hi hagués altres consideracions que les avaloran encara més. Lo conèxement detallat, l'estudi per peces menudes de lo que constitueix la vida, lo modo d'esser d'un poble ó d'una comarca, son sempre útils, no sols per als seus propis fills, sinó per tothom en general, ja que axamplan lo caudal de notícies y datos, y aquests, tart ó d'hora, fan importantíssims serveys á tots. A Catalunya tenim comarques hermosíssimes, riques, alegres, atractives per tots conceptes; y moltes d'elles restan desconegudes dels catalans, per falta de llibres que les dongan á conéixer, per falta d'hómens estudiosos y patriotes que, com lo senyor Clapés y Corbera, expliquin llur historia, idiosincrasia, belleses naturals y tots los elements que en llur si portan. No es la falta de vies de comunicació lo que priva moltes voltes de realitzar excursions á certes comarques; hi ajuda ben sovint la falta de notícies d'aquelles encontrades, d'un detall que estimuli, de la explicació d'una costum popular, la

ressenya d'un monument històrich, qualsevol cosa... Lo conèxement de la terra que's trepitja, de tot lo que'ns volta, serà sempre de resultats positius, y per axó, llibres com lo que'ns ocupa han de ser apreciats en tot temps pels vers amics del avenç y de la ilustració.

Lo senyor Clapés, ab molt bon sentit, ha dividit la seva obra en cinch parts, qual divisió facilita en gran manera l'estudi que s'ha proposat y fa que un hom no's cansi de llegir lo llibre fins al final, ab tot y ésser voluminos.

No d'zeptém en augurar á son autor bon nombre de felicitacions, y á n'elles hi afegeix la nostra més entusiassta y coral, encara que segurament la més humil de totes.

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA.
—Convocatoria pera'l any 1901.

S'ha publicat lo cartell pera la festa del present any, que conté, ademés dels tres premis ordinaris de consuetut, los següents extraordinaris:

Una copa artística que ofereix lo Consistori á la mellor composició en prosa sobre un tema y gènero literari que's daxa al bon gust del autor.

Un premi que ofereix l'Excelentissim Ajuntament de Reus, consistent en 250 pessetes, á la mellor composició, en prosa ó en vers, que s'ocupa d'un fet notable de la Historia de Catalunya, deixant á la discreció del Consistori'l concedir dit premi á altra composició que cregués més meredosa del meteix, en defecte ó per insuficiencia de mérits de les especiales reclamades.

Un altre que ofereix la Junta permanent de la « Unió Catalanista », que consistirà en una joya alegòrica, al autor del mejor episodi històrich de Catalunya, que, inspirantse en lo més ardent amor á la Patria, reunesca á sa bona forma literaria la condició de poder destinarse á la lectura popular.

Y un altre de la « Associació Popular Regionalista », consistent en un objecte d'art, al autor de la mellor descripció en prosa, baix lo següent tema: « Comparança entre's regnats de Jaume I de la Confederació Catalana-Aragonesa y Felip II de Castella ».

Los travalls deurán ésser remesos, en la forma acostumada, al carrer dels Templaris, número 3, pis tercer, porta segona, abans del mig-dia del 15 de Mars vinent.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

VALOR ALIMENTICII DELS OUS

Una nota últimament presentada per Mr. Bolland á l'Acadèmia de Ciències de París, conté curiosos datos sobre lo valor alimenticí de les carns de vari animals y'l dels ous. Referintse á aquests d'últims, observa que la clara y'l rovell oferen composició molt diferente: la primera conté 86 per 100 d'ayqua ab 12 d'albúmina y 0,5 de matèries mine-

rals; y la segona'l 51 per 100 d'ayqua ab 15 de matèria seca, 30 de grasa y 1,5 de matèries minerales. L'ou en conjunt té 75 per 100 d'ayqua y 25 de matèries nutritives.

Dos ous sense esclofolla pesan per terme mig 100 grams, de manera que 20 ous representan ab bastanta exactitud lo valor alimenticí d'un kilo de carn. Una gallina produueix en pochs dies el seu propi pes de substàncies alimenticies y es una verdadera fàbrica de productes comestibles.

••

SALT DE CABALL

Pa-	n	ná	Dis-	Y	ta	te	si,
a-	diu	drót	y	dup-	pen-	n	bru-
vinch,	al	pi-	be	Llis-	ab	un	tinch,
(1)							
tal.	pss	Ja	vaig	Hos-	valg	ses	se-
ho	lo	l'	ses,	Dia!	un	di-	ta-
de	Lis,	rá	boj	ben	un	nyor	mu-
tu-	crech.	n'	car-	va	ben	hal,	nat
en	rer	de-	en	A	pel	dat,	molt
				(1)			

Comensa á la casilla (1) y acaba á la (64).

••

LOGOGRIFO

- 1 2 3 4 5 6 7 — Nom de dona.
 3 4 2 5 1 7 — , , ,
 4 2 5 1 7 — , , ,
 3 4 6 7 — , , ,
 3 6 7 — , , ,
 5 1 — Nota musical.
 3 — Xifra romana.
 3 7 — Nota musical.
 3 4 2 — Nom d'home.
 3 4 5 6 — , ,
 3 4 2 5 7 — Nom de dona.
 4 2 5 1 3 6 — Nom d'home.
 7 2 5 1 3 6 4 — Nom de dona.

••

ANAGRAMA

Ab cinch lletres solament
tindrás, si bé les combinas,
un inventor espanyol,

una horrible malaltia,
lo que's cría al fons del mar,
verb en forma imperativa,
un altre en infinitiu,
allò per què l'home's migra,
lo que a cada escala hi ha,
y'l que'l pà dintre'l forn fica:
vuyt objectes diferents;
au, amich lector, barrina.

TARGETA

LLUCIA VALLÉS ORINT

TIANA

Ab aquestes lletras degudament combinades,
formar lo títol de una revista artístich-literaria.

JOSEPH GORINA ROCA

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA. - Pa-no-ra-ma.

SEMBLANCES — 1. En qu'es-cup.

2. En qu'es-pinta.

3. En qu'es-capsa.

4. En que s-erra.

SALT DE CABALL. — La vida la trovém amarga
y lo món altre no'n dona;
per cada xica alegria
mil pesars grossos s'hi trovan.
La vida trovém amarga
perque'l món no'n té de dolça:
potser n'hem tastat un'altra
millor, que l'ànim'ananya.

— Lo meu mal no té remey: se m'han ficat los boers al cap.

Sumari del núm. 5.

GRAVATS: S. S. Lleó XIII, retrato per A. Utrillo.—Decorativa, de E. Moyá.—La adoració dels pastors, fragment d'un quadro de Murillo.—Diada dels reys, per M. Foix.—Lo gall, dibuix de F. Sardá.—Fí de sige: La estatua de la Libertat iluminant lo món, per Joan Llrimona.—Les fires de Sant Tomás, fotografies de Pere Ball-Llovera.—Un rey de pagés, per F. Sans Castaño.—Real Monestir de Poblet: Planta baxa, plano per Antoni Rovira y Rebassas; Capella de Sant Jordi; Ala románich-ojival; Cúpules y muralla posterior; Celler; Interior de la Sala Capitular; Porta daurada; Biblioteca, y Font del claustre (fotografies).—Decorativa, per F. Sans Castaño.—Caricatures.

TEXT: La torra de Sant Gervasi (acabament), per E. Boxet (ilustracions de A. Mestres).—L'adeu al sige (poesia), per Arthur Masriera.—Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló.—Raxa (poesia), per Miquel Costa y Llobera.—Nostres gravats.—Real Monestir de Poblet: Resum històrich, per Antoni Massó.—Epoca nova, per Rafel Nogueras y Oller.—Avis.—Sport, per J. Elías Juncosa.—Lo Nadal del anglès (quènto ilustrat).—Quèntos de per tot arreu, per R. M.—Bibliografia.—Curiositats y passatemps.—Anuncis.

ANUNCIS

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA ILUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, València, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any... 11 pessetes.

Un any... 20

Extranjer.

Un any... 25 franchs.

A Cuba, Puerto-Rico, Filipines y demés païssos de l'Amèrica llatina, fixaran los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera època.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTIQUES TAPES PERA GUARDAR

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.